

Дата першого надходження статті: 12 лютого 2026 р.
Дата прийняття до друку статті після рецензування: 05 квітня 2026 р.
Дата оприлюднення статті: 28 травня 2026 р.

DOI: [https://doi.org/10.31891/2308-4081/2026-16\(1\)-6](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2026-16(1)-6)

Кандидат педагогічних наук, доцент

ОЛЕСЯ САДОВЕЦЬ

Хмельницький національний університет, Україна

E-mail: sadovetso@khmnu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8603-8952>

Викладач

НАТАЛЯ ЗАЧИНСЬКА

Хмельницький національний університет, Україна

E-mail: natalyazachynska@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-8974-0256>

**КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
СТУДЕНТІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
«ФІЛОЛОГІЯ. ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА»:
ПОРІВНЯЛЬНИЙ ДОСВІД УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН**

АНОТАЦІЯ

У статті здійснено порівняльний аналіз лінгвістичної підготовки фахівців з прикладної лінгвістики в університетах України та Європи з метою визначення спільних та відмінних рис, а також досвіду, який може бути використаний для оптимізації такої підготовки в Україні. У дослідженні систематизовано освітні компоненти програм з прикладної лінгвістики та окреслено педагогічні підходи та методи викладання, що підвищують ефективність лінгвістичної підготовки у вищій освіті.

Проаналізовано ОП «Прикладна лінгвістика» у 5 університетах України (Національному університеті «Острозька академія», Ужгородському національному університеті, Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, Львівському національному університеті імені Івана Франка та Хмельницькому національному університеті). З'ясовано, що забезпечення якісної лінгвістичної підготовки у них ускладняється низкою проблем, які умовно можна поділити на структурні, освітні, кадрові та технологічні. З метою вирішення цих проблем і оптимізації професійної підготовки прикладних лінгвістів в університетах України проаналізовано відповідний досвід європейських університетів (університету Гільдесгайма (Німеччина), Антверпенського університету (Бельгія), університету Європи Атлантико (Іспанія), університету Свонсі (Англія) та університету імені Адама Міцкевича в Познані (Польща). Визначено загальні характеристики лінгвістичної підготовки студентів в межах таких програм (міждисциплінарність; формування дослідницьких та методологічних навичок; професійна орієнтація лінгвістичної підготовки; багатомовний фокус; прикладний характер лінгвістичної підготовки; міжкультурна компетентність; практична спрямованість навчання.

Європейські ОП з прикладної лінгвістики включають три взаємопов'язані блоки ОК: 1) теоретичні лінгвістичні; 2) прикладні лінгвістичні дисципліни; 3) мовні та професійної практики. Визначено переваги лінгвістичної підготовки студентів у європейських ЗВО (ширша міждисциплінарність, фокус на дослідженнях та доступ до ресурсів; інтернаціоналізація та мобільність; забезпечення професійної інтеграції та працевлаштування; використання європейських стандартів та рамок).

Проаналізовано організаційні та методичні засади лінгвістичних дисциплін в Європі, методи та засоби навчання. На основі цього сформульовано рекомендації щодо модернізації програм прикладної лінгвістики в Україні (концептуальна переорієнтація; перепроєктування лінгвістичних дисциплін; інтеграція емпіричних та корпусних методів; посилення багатомовного та порівняльного компонентів; практико-орієнтоване навчання та оцінювання).

Ключові слова: прикладна лінгвістика, лінгвістична підготовка, міжкультурна комунікація, європейські університети, освітня програма, освітні компоненти, вища освіта, методи викладання, міждисциплінарність.

KEY ASPECTS OF LANGUAGE TRAINING FOR STUDENTS MAJORING IN APPLIED LINGUISTICS: COMPARATIVE EXPERIENCE OF UKRAINE AND EUROPEAN COUNTRIES

ABSTRACT

The article presents a comparative analysis of the language training of students majoring in Applied Linguistics at universities of Ukraine and Europe. The author identifies its common and distinctive features, as well as experiences that can be used to optimize such training in Ukraine. The study systematizes academic disciplines within Applied linguistics curricula and outlines pedagogical approaches and teaching methods that enhance the effectiveness of linguistic training in higher education.

Applied Linguistics programs were analyzed at five universities of Ukraine (the National University of Ostroh Academy, Uzhhorod National University, V. N. Karazin Kharkiv National University, Ivan Franko National University of Lviv, and Khmelnytskyi National University). It was found that providing high-quality linguistic training at these institutions is complicated by a number of problems, which can be broadly divided into structural, educational, personnel, and technological. In order to address these issues and optimize the professional training of applied linguists at Ukrainian universities, the relevant experience of European universities (the University of Hildesheim (Germany), the University of Antwerp (Belgium), the University of Europa Atlantica (Spain), Swansea University (England), and Adam Mickiewicz University in Poznań (Poland)) was analyzed. The general characteristics of students' linguistic training within such programs were identified. They include interdisciplinarity; development of research and methodological skills; professional orientation of linguistic training; multilingual focus; applied nature of linguistic training; intercultural competence; practical orientation of instruction.

European bachelor degree programs in Applied Linguistics include three interrelated modules: 1) theoretical linguistics; 2) applied linguistic disciplines; 3) language and professional practice. The advantages of linguistic training for students in European higher education institutions include greater interdisciplinarity, a focus on research and access to resources; internationalization and mobility; ensuring professional integration and employment; the use of European standards and frameworks.

The organizational and methodological foundations of linguistic disciplines in Europe, as well as teaching methods and tools, were analyzed. Based on this, recommendations for modernizing Applied Linguistics programs in Ukraine were outlined (conceptual reorientation; redesign of linguistic disciplines; integration of empirical and corpus-based methods; strengthening of multilingual and comparative components; practice-oriented teaching and assessment).

Keywords: *applied linguistics, linguistic training, intercultural communication, European universities, bachelor degree program, disciplines, higher education, teaching methods, interdisciplinarity.*

ВСТУП

Підготовка фахівців з філології та прикладної лінгвістики займає важливе місце в системах вищої освіти провідних країн світу. Лінгвістична освіта забезпечує майбутніх фахівців теоретичними знаннями про структуру, функціонування та розвиток мови, а прикладна лінгвістика зосереджується на практичному впровадженні лінгвістичної теорії в реальних контекстах, таких як викладання мов, переклад, міжкультурна комунікація, оцінювання знання мови та мовні технології (Білоус, 2018). Викладання лінгвістичних дисциплін провадиться в провідних університетах за традиційним підходом, проте сьогоденні умови розвитку та життя вимагають перегляду підходів до викладання лінгвістичних та прикладних лінгвістичних дисциплін, що супроводжується низкою методологічних, навчальних та організаційних проблем (Бондар, 2019). Різноманітність студентського середовища, швидкий технологічний розвиток, багатомовне середовище в аудиторіях та мінливі вимоги ринку праці вимагають перегляду підходів до лінгвістичної підготовки. Особливо це є очевидним в програмах, що поєднують класичну філологію з прикладною лінгвістикою, у яких викладачі повинні балансувати теоретичний матеріал з його практичним застосуванням. Це є особливо актуальним для України, в багатьох університетах якої реалізується ОП «Філологія. Прикладна лінгвістика». Окрім окреслених проблем, Україна зіштовхнулася з тим, що такі ОП відрізняються за своєю специфікою і не є уніфікованими. У зв'язку з цим доречним є звернення до досвіду європейських країн, у ЗВО яких здійснюється якісна підготовка фахівців з прикладної лінгвістики.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою статті є порівняльний аналіз лінгвістичної підготовки фахівців з прикладної лінгвістики в університетах України та Європи з метою визначення спільних та відмінних рис, а також досвіду, який може бути використаний для оптимізації такої підготовки в Україні. Дослідження також має на меті систематизувати освітні компоненти програм з прикладної лінгвістики та окреслити педагогічні підходи та методи викладання, що підвищують ефективність лінгвістичної підготовки у вищій освіті.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретична основа дослідження ґрунтується на наукових дослідженнях з ключових концепцій із загальної лінгвістики, прикладної лінгвістики, теорії комунікативної компетентності та багатомовної освіти, а також особливостях лінгвістичної освіти у ЗВО. У цьому контексті для нашого дослідження особливу наукову цінність становлять праці як вітчизняних науковців (Білоус (2018), Бондар (2019), Гаврилук (2020), Гринько (2017), Кравченко (2021), Лисенко (2018), Мельник

(2020), Пентилюк та ін.), так і зарубіжних (Байрем (2021), Вайдемен (2024), Вей (2023), Сімпсон (2023), Старкі (2017), Тагучі (2019), Томас (2020) та ін.).

Були проаналізовані навчальні плани, ОП «Прикладна лінгвістика» та методичні матеріали українських та європейських університетів для характеристики освітніх компонентів та освітніх пріоритетів у підготовці з прикладної лінгвістики.

У процесі дослідження були використані такі методи дослідження: теоретичний аналіз академічної і методичної літератури з лінгвістики та лінгвістичної освіти; порівняльний аналіз навчальних програм та ОК, освітніх програм з філології та прикладної лінгвістики, які реалізуються у ЗВО України та Європи; описовий метод для систематизації дисциплін з програм з філології та прикладної лінгвістики; синтез і узагальнення педагогічних практик, пов'язаних з викладанням лінгвістичних дисциплін.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Підготовка фахівців з прикладної лінгвістики здійснюється в Україні за спеціальністю В11 Філологія, спеціалізації В.11.10 Прикладна лінгвістика (для бакалаврату) і часто поєднана з комп'ютерною лінгвістикою, перекладом і професійною комунікацією (ЛНУ, ЛНТУ, ХНУ, УжНУ, ХАІ, Острозька академія, ЦДУ тощо). Шляхом довільної вибірки розглянемо особливості таких ОП у п'яти університетах різних регіонів України для того, щоб прослідкувати особливості реалізації лінгвістичної складової у них:

1. Національний університет «Острозька академія» (м. Острог): ОП Прикладна лінгвістика (бакалавр; мова навчання: англійська + друга іноземна (німецька/французька)) включає комп'ютерну лінгвістику та переклад – поєднання філології та ІТ-аспектів. Здійснюється підготовка фахівців з перекладу, аналізу текстів та роботи з мовними технологіями. Типові напрями підготовки за ОП: аналітичні лінгвістичні дисципліни; практика усного та письмового перекладу; формування професійних комунікаційних навичок; елементи комп'ютерної обробки текстів; формування мовної та метамовної компетентності (Національний університет «Острозька академія», 2023).

2. Ужгородський національний університет (УжНУ): Основна мета ОП – підготовка фахівців, які володіють мовою на високому рівні, здатних до комунікації в різних контекстах, аналізу та перекладу текстів. Програма також передбачає комп'ютерно-орієнтоване навчання, освоєння лінгвістичного забезпечення програм і технологій, створення, аналіз й переклад текстів різних жанрів. Типові напрями підготовки за ОП: академічна лінгвістика; комп'ютерно-орієнтовані мовні технології; переклад і міжкультурна комунікація; професійна мовна практика (Ужгородський національний університет, 2024).

3. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Особливості програми: акцент на комп'ютерну лінгвістику, переклад (в т.ч. машинний), критичний та дискурс-аналіз, психолінгвістика, інтернет-лінгвістика, основи роботи з машинним перекладом, NLP (обробка природної мови), аналітика мовних даних і автоматизована обробка текстів (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2023).

4. Львівський національний університет імені Івана Франка. Напрями підготовки за ОП: мовні дисципліни (англійська мова, інші іноземні (наприклад, французька/німецька) мови); класичні лінгвістичні дисципліни (Вступ до мовознавства, Історична граматика, Семантика, Комунікативна лінгвістика); прикладні дисципліни (Вступ до прикладної лінгвістики, Прикладна психолінгвістика, Лінгвістика тексту);

комп'ютерні / суміжні дисципліни (Основи програмування, Вступ до комп'ютерної лінгвістики); педагогічні / загальні дисципліни (Психологія, Педагогіка, Методика викладання); вибіркові дисципліни (Соціолінгвістика, Лінгвокраїнознавство, Невербальна комунікація тощо) (Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023). Програма поєднує класичну філологію і сучасні прикладні лінгвістичні курси, зокрема елементи когнітивної і комунікативної лінгвістики. Викладання лінгвістичних дисциплін є проблемно-орієнтованим та переважно практичним, передбачає великий обсяг самостійної роботи.

5. Хмельницький національний університет (ХНУ). Особливості програми: поглиблене вивчення англійської мови; аналіз усного й писемного мовлення; навички перекладу (в т.ч. з автоматизованим використанням ІТ); комп'ютерна обробка текстів і сучасні лінгвістичні технології; базовий курс з копірайтингу і лінгвістичного редагування; орієнтація на практичні компетентності та здатність розв'язувати реальні професійні задачі. Особливість програми: поєднання традиційного мовознавства з прикладними ІТ-технологіями, що дає можливість опанувати не лише класичні лінгвістичні дисципліни, а й практичні навички обробки та аналізу текстів (Хмельницький національний університет, 2022).

На прикладі розглянутих програм можна зробити висновок, що типові освітні компоненти ОП «Прикладна лінгвістика» переважно спрямовані на лінгвістичну підготовку студентів і становлять основну частину їх професійної підготовки (табл. 1):

Таблиця 1

Основні блоки ОП «Прикладна лінгвістика» в університетах України

Блок дисциплін	Назви дисциплін
Лінгвістичні	Вступ до прикладної лінгвістики Основи когнітивної лінгвістики Комунікативна лінгвістика Історична граматики Семантика Прикладна психолінгвістика Вступ до прикладної лінгвістики Загальне мовознавство Теорія та практика перекладу Комп'ютерна лінгвістика / NLP (обробка природної мови) Лінгвістичний аналіз тексту
Мовні	Англійська мова (професійне спрямування) Друга іноземна мова (за вибором) Практика усного і письмового мовлення
Професійні	Переклад (усний і письмовий) Методика викладання Комунікативна практика Професійна практика Переклад усний / письмовий Взаємодія з носіями мови Робота з програмними інструментами (CAT tools тощо)
Прикладні та суміжні	Основи комп'ютерної лінгвістики Основи програмування / цифрові навички для лінгвістів Соціолінгвістика, лінгвокраїнознавство, аналіз тексту

Джерело: опрацьовано автором дослідження

У процесі дослідження з'ясовано, що забезпечення якісної лінгвістичної підготовки в межах ОП «Прикладна лінгвістика» ускладняється низкою проблем, які умовно можна поділити на структурні, освітні, кадрові та технологічні:

1. Структурні проблеми пов'язані з роздробленістю дисциплін, внаслідок чого студенти часто не отримують інтегрованого досвіду; відсутністю чіткої профілізації (не завжди зрозуміло, чи готується студент до викладання, перекладу чи комп'ютерної лінгвістики); слабкою міждисциплінарністю (мало інтегрованих курсів, які поєднують мову, психологію, комунікацію і ІТ) (Гаврилук, 2020).

2. Кадрові проблеми пов'язані з недостатньою кількістю викладачів-практиків з лінгвістичних дисциплін; старінням кадрів у деяких регіонах та обмеженою можливістю оновлення освітніх компонентів та їх змісту; малим досвідом роботи з сучасними технологіями, такими як CAT-інструменти, NLP, великі корпуси текстів тощо (Гринько, 2017).

3. Проблеми практичної підготовки, зокрема: обмежена лінгвістична практика (багато університетів за основу навчання беруть аудиторні заняття, без реальних проєктів із замовниками); невелика кількість стажувань в міжнародних компаніях або мовних центрах; недостатнє включення сучасних технологій (CAT-tools, автоматизований переклад, текстовий аналіз) у навчання (Лисенко, 2018).

4. Технологічні та ресурсні проблеми: мала інтеграція ІТ у лінгвістичні дисципліни; слабка комп'ютерна підготовка студентів до роботи з лінгвістичними базами, корпусами текстів і автоматичними перекладачами; обмеженість електронних ресурсів та лабораторій для комп'ютерної лінгвістики (Мельник, 2020).

5. Методичні проблеми: недостатнє впровадження компетентнісного підходу (часто студенти володіють теоретичними знаннями з лінгвістики, але не вміють застосовувати їх на практиці); слабка інтеграція між курсами мовознавства, перекладу, комунікацій, які часто розрізнені; обмежене використання міжкультурної комунікації та кейс-методів (Пентилук, 2012).

Ще одним важливим моментом є те, що часто навіть самі розробники ОП не зовсім усвідомлює різницю між лінгвістикою загалом і прикладною лінгвістикою. На відміну від загальної лінгвістики, яка зосереджена переважно на структурі та теорії мови (фонетика, морфологія, синтаксис), бакалаврські програми з прикладної лінгвістики мають бути спрямовані на використання мови в реальних соціальних та комунікативних контекстах; розвивати практичні навички спілкування та аналізу текстів; вчити застосовувати лінгвістичні знання для вирішення реальних проблем; формувати багатомовну компетентність, навички міжкультурної комунікації та професійного використання мови (Міністерство освіти і науки України, 2020; Міністерство освіти і науки України, 2021).

З метою вирішення цих проблем і оптимізації професійної підготовки прикладних лінгвістів в університетах України вважаємо за доцільне звернутися до досвіду європейських країн, які мають репутацію високоякісної лінгвістичної підготовки фахівців з прикладної лінгвістики:

1. Університет Гільдесгайма (Німеччина) – ОП «Англійська мова. Прикладна лінгвістика», бакалавр. Спрямованість програми: полівалентна двопродметна програма, де англійська мова поєднується з вивченням прикладної лінгвістики. Студенти поглиблюють знання англійської мови, аналізують мовні явища та використовують мову в реальних контекстах. Програма поєднує прикладну лінгвістичну теорію з аналізом текстів, творчим письмом, дискусійною компетентністю та комунікацією;

надає можливості практичного стажування у професійному середовищі, в медіа, міжкультурному середовищі); забезпечує міждисциплінарний характер навчання. Кар'єрні можливості: видавнича справа/редагування, міжкультурна комунікація, переклад (University of Hildesheim, 2021).

2. Антверпенський університет (Бельгія) – ОП «Прикладна лінгвістика», бакалавр. Характеристики програми: комбінація мов (наприклад, англійська-французька, німецька-іспанська тощо). Студенти обирають дві іноземні мови для інтенсивного вивчення з акцентом на порівняльний аналіз, переклад та текстову компетентність в різних контекстах комунікації. У результаті навчання формуються навички аналізу та продукування текстів для широкого спектру реєстрів (технічного, журналістського, літературного); навички міжкультурної комунікації; перекладацька компетентність з володінням відповідними інструментами та технологіями; академічна рефлексія над концепціями прикладної лінгвістики. Випускники вміють аналізувати та редагувати тексти, спілкуватися різними мовами та працювати з інструментами та технологіями перекладу. Програма поєднує лінгвістичну компетентність, міжкультурну компетентність та навички прикладної комунікації. Програма є практико-орієнтованою і готує до кар'єри в галузі міжкультурної комунікації, перекладу, медіа та міжкультурного посередництва (University of Antwerp, 2021).

3. Університет Європи Атлантики (Іспанія) – ОП «Іспанська мова. Прикладна лінгвістика», бакалавр. Спрямованість програми: формування багатомовної компетентності; поглиблене вивчення ОК прикладної лінгвістики, таких як: «Прикладна лінгвістика та суспільство», «Прикладна лінгвістика в освіті», «Прикладна лінгвістика в бізнесі» та «Прикладна документація»; акцент на стажуванні та практиці (12 кредитів ECTS); компетентність в галузі ІКТ та використанні лінгвістичних лабораторій/технологій. Кар'єрні перспективи включають викладання мов, професійний переклад, консультування з питань комунікації, міжкультурне посередництво та розробка мовних ресурсів. ОП орієнтована на практику та відповідає реальним потребам ринку в багатомовному, глобалізованому контексті (European University of the Atlantic, 2021).

4. Університет Свонсі (Англія) – ОП «Англійська мова та прикладна лінгвістика», бакалавр. Характеристики програми: поєднання наукового та емпіричного вивчення структури та прикладного використання мови, що включає статистичні, обчислювальні та аналітичні методи (студенти навчаються робити змістовні висновки з мовних даних та застосовувати їх до вирішення реальних проблем (наприклад, комунікативної поведінки, вибору мови тощо); проєктна діяльність, що передбачає взаємодію з реальними практиками або галузевими партнерами; формування навичок аналізу даних та лінгвістичних досліджень, комунікаційних стратегій оцінки мови на основі даних (Swansea University, 2022).

5. Університет імені Адама Міцкевича в Познані (Польща) – ОП «Прикладна лінгвістика та міжкультурна комунікація», бакалавр. Основні характеристики: сильний прикладний характер програми – практичне використання мов (польської, англійської, німецької та третьої іноземної мови) у реальних комунікативних контекстах; наявність прикладних лінгвістичних ОК: «Вступ до лінгвістики», «Лінгвістика тексту та дискурсу», «Порівняльна граматики» та «Функціональне редагування текстів (англійська та німецька мови)»; формування міжкультурних та комунікативних навичок (модулі «Публічні виступи», «Тренінг міжкультурної компетентності» та «Мультилінгвізм у ЕС»). Перспективи кар'єри: переклад, міжкультурна комунікація, розробка та редагування текстів, лінгвістичний аналіз у

професійному середовищі, робота в багатонаціональних компаніях та медіа-секторах (Adam Mickiewicz University in Poznan, 2022).

Таким чином, у результаті вибіркового аналізу ОП «Прикладна лінгвістика» у низці університетів Європи можна визначити загальні характеристики лінгвістичної підготовки студентів в межах таких програм:

- міждисциплінарність, тобто поєднання лінгвістичної теорії (фонології, синтаксису, семантики) з викладанням мов (TESOL), перекладом, соціолінгвістикою та аналізом дискурсу, що допомагає студентам застосовувати лінгвістичні знання до реальних проблем та професійних завдань;

- формування дослідницьких та методологічних навичок в рамках курсів з основ та етики досліджень, збору та аналізу даних, використання лінгвістичних корпусів, інструментів мовних технологій (наприклад, методів NLP);

- професійна орієнтація лінгвістичної підготовки (викладання мов та спеціалізація з TESOL, усний та письмовий переклад, консультування з міжнародних комунікацій, розробка та редагування текстів), яка часто включає стажування для поєднання теорії з практикою;

- багатомовний фокус: програми часто передбачають вивчення щонайменше двох мов та формують міжкультурну компетентність;

- типові дисципліни навчального плану обов'язково включають базові лінгвістичні курси (Фонетика та фонологія, Синтаксис та граматики, Семантика та прагматика, Викладання мов та TESOL, Перекладознавство, Практика усного перекладу, Корпусна та комп'ютерна лінгвістика, Дискурс-аналіз, Соціолінгвістичні дослідження, Дослідження мовної політики, Методи емпіричного аналізу тощо);

- прикладний характер лінгвістичної підготовки (аналіз текстів, їх створення, переклад, редагування; застосування знань з соціолінгвістики та аналізу дискурсу до реальних завдань (наприклад, професійного письма);

- культурна та міжкультурна компетентність: контекстуальне розуміння багатомовних культур; розуміння та використання різних моделей комунікації;

- практична спрямованість навчання (професійна практика, стажування, виконання галузевих проектів для поєднання академічного навчання з практичними навичками) (Cenoz & Gorter, 2021; Thomas & Wareing, 2019).

Аналіз європейських ОП з прикладної лінгвістики показує, що такі програми зазвичай складаються з трьох взаємопов'язаних блоків ОК: теоретичних лінгвістичних дисциплін (забезпечують фундаментальні аналітичні інструменти, необхідні для передових лінгвістичних досліджень та їх застосування), прикладних лінгвістичних дисциплін (класична філологія) та курсів з вивчення мови або професійної практики (див. табл. 2).

Лінгвістична підготовка студентів ОП «Прикладна лінгвістика» в європейських ЗВО, порівняно з українськими, часто вважається сильнішою в міжнародному контексті. І для цього є кілька причин:

1. Ширша міждисциплінарність, тобто інтеграція прикладної лінгвістики з методами дослідження, багатомовною комунікацією, мовною політикою, корпусною лінгвістикою, NLP, оцінюванням мов та TESOL, а не просто з перекладом чи вивченням мови. Лінгвістична освіта також має готувати студентів до академічних досліджень або професійної діяльності у вигляді спільного проєктного навчання, що передбачає застосування теорії мови до складних реальних контекстів (Vugam et al., 2017).

Таблиця 2

**Три взаємопов'язані блоки ОК в лінгвістичній підготовці студентів
за ОП «Прикладна лінгвістика»**

Базові лінгвістичні дисципліни	Прикладні лінгвістичні дисципліни	Мовні дисципліни та професійна практика
<ul style="list-style-type: none"> •Вступ до лінгвістики •Фонетика та фонологія •Морфологія та синтаксис •Семантика та прагматика •Соціолінгвістика •Дискурс-аналіз •Історія та типологія мов •Вступ до лінгвістичних досліджень •Методологія дослідження в лінгвістиці 	<ul style="list-style-type: none"> •Вступ до прикладної лінгвістики •Оцінювання та тестування мовних знань •Теорія та практика перекладу •Усний переклад •Корпусна лінгвістика •Комп'ютерна лінгвістика •Мовна політика та планування •Міжкультурна комунікація •Машинний переклад •Мовні технології •Цифрова лексикографія •Аналіз мови на основі даних •Медіадискурс та комунікація •Видавнича справа •Редагування та коректура 	<ul style="list-style-type: none"> •Практичний курс першої/другої іноземної мови •Поглиблена граматики •Мова для спеціальних цілей (LSP/ESP) •Професійне письмо/академічне письмо •Ділове спілкування •Лексикологія •Стилістика •Перекладацька практика (загальний, літературний, технічний, юридичний, медичний) •Усний переклад (последовний, синхронний) •Комп'ютерний переклад (CAT-інструменти) •Стажування з перекладу (усного та письмового) •Редакційна або видавнича практика •Викладацька практика •Стажування в мовній галузі

Джерело: опрацьовано автором з використанням матеріалів Wei et al., 2023.

В українських університетах лінгвістична підготовка часто більше зосереджена на традиційних філологічних дисциплінах, мовах, навичках перекладу та деяких технологічних модулях (наприклад, використання мовного програмного забезпечення), але рідше включає чітку методологічну або науково-орієнтовану спеціалізацію. Інтеграція ж дослідницької підготовки (наприклад, корпусної лінгвістики або оцінювання мови) та міждисциплінарних варіантів зазвичай ще більш обмежена.

2. Фокус на дослідженнях та доступ до ресурсів. Лінгвістична підготовка в європейських університетах більше вбудована у більші дослідницькі системи з доступом до великих корпусів та інструментів NLP; високоякісних бібліотек та цифрових дослідницьких платформ; активної участі в міжнародних дослідницьких проєктах та конференціях. Студенти часто беруть участь у дослідженнях викладачів, публікують статті та налагоджують міжнародні контакти.

Українські ж програми, хоча й мають цінну практичну складову, можливості для участі в міжнародно визнаних дослідницьких проєктах та доступ до передових цифрових корпусів/дослідницьких інфраструктур зазвичай обмежено.

3. Інтернаціоналізація та мобільність. Європейські ОП часто пропонують повне навчання англійською мовою, обміни Erasmus+ та офіційні партнерства з

університетами по всій Європі, що дозволяє студентам навчатися за кордоном протягом семестру (року) із зарахуванням кредитів; брати участь в семінарах з міжнародними науковцями, спільних дослідницьких проектах.

Деякі українські програми передбачають такі семінари та запрошують практиків, але систематичні, довгострокові програми обміну та ОП з повним викладанням англійською мовою є менш поширеними.

4. Забезпечення професійної інтеграції та працевлаштування. Випускники європейських університетів часто залишають університети з компетентностями, безпосередньо пов'язаними з широким спектром професійних контекстів, таких як: мовна політика та планування; оцінювання та тестування мов; корпусний та дискурс-аналіз; застосування NLP та мовних технологій; освіта та підготовка вчителів (включаючи TESOL/TEFL). Ці програми спеціально розроблені для підготовки студентів до більш глобального ринку праці, а не лише до викладання мов чи перекладу (Vugam et al., 2017).

Поточні українські ОП з прикладної лінгвістики зосереджені на володінні мовою, практиці перекладу та використанні деяких технологій, але недостатньо є підготовка до оцінювання мови, технологій обробки текстів або багатомовної міжкультурної роботи – сфер, попит на які зростає на міжнародному рівні.

5. Використання європейських стандартів та рамок. Багато європейських програм з прикладної лінгвістики дотримуються таких рамок, як Загальноєвропейські рамки володіння мовами (CEFR), та будують навчання безпосередньо навколо цих критеріїв. Таке узгодження гарантує, що студенти закінчують навчання з компетентностями, визнаними в Європі та на міжнародному рівні, що є важливим для мобільності та професійного визнання.

Українські програми дотримуються національних стандартів і хоча вони використовують CEFR для рівнів володіння мовами, систематичне узгодження з європейськими критеріями в розробці ОП та навчальних програм не завжди є явним або однорідним. У таблиці 3 представлений порівняльний аналіз лінгвістичної підготовки фахівців за ОП «Прикладна лінгвістика» в Європі та Україні. При цьому як європейські, так і українські ЗВО дають ґрунтовну лінгвістичну базу та формують навички аналізу текстів; обидві включають вивчення англійської та інших іноземних мов; обидві готують до подальшого навчання, проте європейські програми, як правило, поєднують лінгвістичну теорію з навичками роботи і міжкультурної комунікації, надаючи студентам як академічну основу, так і професійні компетентності.

У рамках нашого дослідження вважаємо за потрібне зупинитися саме на ключових аспектах лінгвістичної підготовки студентів, зокрема щодо викладання лінгвістичних дисциплін на ОП «Прикладна лінгвістика». У європейській вищій освіті бакалаврські програми з прикладної лінгвістики базуються на принципі функціональної і практично-орієнтованої лінгвістичної освіти. Лінгвістичні дисципліни не розглядаються як автономні теоретичні галузі, а вбудовані в ширші комунікативні, професійні та соціальні контексти. Ця педагогічна парадигма відображає розуміння мови як динамічного інструменту для вирішення реальних проблем, а не як абстрактної системи правил. Відмінною рисою європейських програм є переосмислення традиційних лінгвістичних курсів. Такі дисципліни, як Фонетика, Граматика, Лексикологія, Семантика та Стилїстика, викладаються з прикладної точки зору, зосереджуючись на їхній актуальності для професійної комунікації, аналізу дискурсу, перекладу, багатомовної взаємодії та мовних технологій (Weideman, 2024).

Таблиця 3

**Порівняння європейського досвіду лінгвістичної підготовки студентів
ОП «Філологія. Прикладна лінгвістика» з українським**

Аспект порівняння	Європейські ОП	Українські ОП
Фокус підготовки	Чітко прикладна лінгвістика; поєднання теорії мови з її практичним використанням у реальних соціальних, професійних та комунікативних контекстах	Частіше орієнтовані на теоретичну лінгвістику, переклад та методика викладання; прикладна складова менш інтегрована
Мовна база	Інтенсивне вивчення двох–трьох мов, багатомовна компетентність, міжкультурна комунікація	Мова навчання – українська+англійська; англійська та інші іноземні мови менш інтегровані у практичну діяльність
Практичний компонент	Сильний акцент на стажуваннях, проєктах, роботі з дискурсом, мовними технологіями та статистичними методами	Практика обмежена: переклад, комп'ютерна обробка текстів, методика викладання; мало стажувань у реальних професійних контекстах
Міждисциплінарність	Висока: поєднання лінгвістики з психологією, культурою, медіа, комунікаційними технологіями	Обмежена: програми більше сфокусовані на традиційних мовних та перекладацьких дисциплінах
Професійна орієнтація	Підготовка до роботи у міжнародних компаніях, медіа, перекладі, комунікаційних та дослідницьких проєктах	Переважно викладання, переклад, локалізація, робота з мовними ресурсами; менше можливостей на міжнародному ринку

Джерело: опрацьовано автором з використанням матеріалів Weideman, 2024.

Теоретичні знання послідовно супроводжуються практичними завданнями, емпіричним аналізом даних та рефлексивною діяльністю. Ще однією важливою особливістю є робота з корпусами та базами даних. Студенти знайомляться з лінгвістичними корпусами та цифровими інструментами на ранньому етапі навчання. Лінгвістичний аналіз ґрунтується на доказах і вимагає від студентів обґрунтування висновків за допомогою автентичних мовних даних. Такий підхід сприяє розвитку аналітичного мислення та дослідницької компетентності вже на рівні бакалавра (Wei et al., 2021).

Європейські програми прикладної лінгвістики також наголошують на багатомовності і порівняльному аналізі. Лінгвістичні дисципліни часто викладаються двома або більше мовами, що сприяє порівняльній обізнаності та міжкультурній компетентності. Такий підхід відображає багатомовні реалії європейських суспільств та вимоги міжнародного ринку праці. Нарешті, лінгвістичні дисципліни тісно пов'язані із суміжними галузями, такими як комунікаційні дослідження, медіазнавство, психологія, соціологія та цифрові гуманітарні науки (Taguchi, 2019). Як результат, освіта з прикладної лінгвістики в Європі за своєю суттю є міждисциплінарною та професійно орієнтованою, яка готує випускників до широкого кола кар'єр, пов'язаних

з мовами. Таким чином, очевидно, що особливості викладання лінгвістичних дисциплін у Європі та Україні дещо відрізняються. Схематично ці відмінності представлено у таблиці 4.

Таблиця 4

**Відмінності у викладанні лінгвістичних дисциплін
на ОП «Прикладна лінгвістика» в європейських та українських ЗВО**

Аспект	Європейські ОП	Українські ОП
Концептуальний фокус	Мова як інструмент для вирішення професійних та соціальних проблем	Мова як система правил і структур
Роль теорії	Теорія, інтегрована з безпосереднім практичним застосуванням	Теорія часто домінує над практикою
Викладання лінгвістичних дисциплін	Функціональне, дискурсивно-орієнтоване, контекстно-орієнтоване	Переважно описова форма та теоретична подача матеріалу
Використання лінгвістичних даних	Широке використання корпусів та автентичних мовних даних	Обмежене або епізодичне використання корпусів
Багатомовна орієнтація	Систематичний багатомовний та порівняльний підхід	Переважно двомовна; порівняльний аналіз обмежений
Міждисциплінарність	Тісні зв'язки з комунікацією, медіа, ІКТ, соціальними науками	Слабка або фрагментарна міждисциплінарна інтеграція
Методи оцінювання	Проекти, портфоліо, емпіричний аналіз, прикладні завдання	Традиційні іспити та теоретичне тестування
Професійна орієнтація	Тісна відповідність потребам ринку праці	Орієнтація переважно на викладання та переклад

Джерело: узагальнено автором з використанням матеріалів Taguchi, 2019.

З урахуванням європейського досвіду, модернізація програм прикладної лінгвістики в Україні повинна включати такі стратегічні напрями:

1. Концептуальна переорієнтація: українські програми повинні перейти від теоретично-орієнтованої моделі до парадигми прикладної лінгвістики, орієнтованої на використання, де лінгвістичні дисципліни чітко пов'язані з професійними контекстами та комунікативними завданнями.

2. Перепроекування лінгвістичних дисциплін: традиційні курси слід реструктурувати, наприклад: функціональна граматики та граматики дискурсу; прикладна фонетика та вимова для професійного використання; корпусна лексикологія та термінологічні дослідження; стилістика інституційної, медійної та цифрової комунікації.

3. Інтеграція емпіричних та корпусних методів: рекомендується запровадити основи корпусної лінгвістики на бакалаврському рівні; використовувати автентичні мовні дані в лінгвістичному аналізі; розвивати навички студентів в інтерпретації даних та міркуванні на основі доказів.

4. Посилення багатомовного та порівняльного компонентів: Навчальні програми з прикладної лінгвістики повинні включати: систематичний порівняльний аналіз між мовами; багатомовний аналіз текстів та лінгвістику, орієнтовану на переклад; міжкультурну прагматику як основний компонент лінгвістичних дисциплін.

5. Практико-орієнтоване навчання та оцінювання: Методи навчання повинні пріоритетувати проєктне навчання; тематичні дослідження з реальних комунікативних контекстів; оцінювання портфоліо замість виключно оцінювання на основі іспитів.

Розглянемо більш практичні та наочні приклади з практики викладання дисциплін лінгвістичного циклу у низці провідних університетів Європи:

1. Вільний університет Амстердама (Нідерланди):

ОК «Дискурс-аналіз»: фокус дисципліни: як мова працює в реальному спілкуванні – усному, письмовому та цифровому. Викладання здійснюється через критичний дискурс-аналіз реальних текстів (новин, політичних виступів, соціальних мереж). Студенти анотують мовні особливості та пов'язують їх із соціальним контекстом та готують групові проєкти для порівняння дискурсу в різних жанрах. Оцінювання здійснюється на основі текстових портфоліо + аналітичних звітів.

ОК «Мова в суспільстві»: фокус дисципліни: моделі використання мови в різних спільнотах, включаючи соціолінгвістичну варіацію, багатомовну комунікацію, владу та ідеологію в мові. Викладання здійснюється шляхом групових обговорень, корпусних запитів, тематичних досліджень. Прикладна орієнтація: студенти не просто вивчають теорію – вони активно аналізують автентичні тексти, використовують інструменти анотації та інтерпретують результати в реальних комунікативних термінах European University of the Atlantic, 2021).

2. Антверпенський університет (Бельгія):

ОК «Тексти та дискурси»: фокус дисципліни: розвиток здатності аналізувати тексти в різних регістрах (літературному, технічному, медіа); визначення зв'язності, когерентності, мовленнєвих актів, ідеаційних структур. Методи навчання: використання реальних текстових корпусів для аналізу; використання пари мов для порівняльного аналізу (наприклад, англійська-нідерландська); аудиторні дискусії щодо контекстуальних особливостей та комунікативної мети. Оцінювання: порівняльні текстові аналізи; усні презентації, що інтерпретують дискурсивні стратегії. Прикладний аспект: тексти є автентичними; студенти професійно працюють з текстами і аналізують їх, а не розв'язують штучні завдання (University of Antwerp, 2021).

3. Університет Воріка (University of Warwick), Велика Британія: ОК «Багатомовність та різноманітність»: Фокус дисципліни: вплив багатомовних практик на повсякденне життя; дослідження кодів мовлення, мовного різноманіття, явищ мовного контакту. Завдання: групові тематичні дослідження на основі реальних даних; завдання етнографічного спостереження. Оцінювання: рефлексивні есе + аналітичні звіти.

ОК «Дискурс та комунікація»: фокус дисципліни: визначення моделей дискурсу; використання мови у соціальному, політичному середовищі. Завдання базуються на роботі з джерелами даних (політичні промови, діалоги у фільмах та онлайн-форуми). Прикладні результати навчання: студенти дізнаються не лише, що таке лінгвістичні структури, але й як вони функціонують у соціальному плані (University of Warwick, 2023).

4. Університет Свансі (Swansea University), Велика Британія.

ОК «Мова у практичному застосуванні»: фокус дисципліни: використання як якісного, так і кількісного аналізу мови. Завдання: статистичний аналіз частотності

використання мовних одиниць в корпусах; визначення дискурсних особливостей мови; вивчення закономірностей зміни коду мовлення. Методи навчання: змішані семінари з використанням статистичних інструментів (наприклад, R, AntConc); проєктне навчання; взаємне рецензування текстів та звітів. Заключна робота: міні-дипломна робота, де студенти демонструють аналіз тексту з обраної тематики (Swansea University, 2022).

5. Університет імені Адама Міцкевича, Познань (Польща).

ОК «Лінгвістичний аналіз тексту та дискурсу»: фокус дисципліни: тематична прогресія, зв'язки когерентності, інтертекстуальність. Методи: завдання на групове анотування; порівняльний аналіз між англійською, німецькою та третьою мовами. Оцінювання: прикладні проєкти з реальними текстовими корпусами

ОК «Міжкультурна комунікація»: фокус дисципліни: як використання мови відрізняється в різних культурах. Виконання проєкту: студентські команди аналізують міжкультурні сценарії комунікації і представляють результати. Прикладна перспектива: лінгвістичний аналіз поширюється на міжкультурну чутливість та реальні комунікативні контексти (Adam Mickiewicz University in Poznań, 2022).

Аналіз ОК за ОП «Філологія. Прикладна лінгвістика» у низці європейських університетів свідчить про те, що основними методами навчання лінгвістичних дисциплін у них є:

– робота з автентичними текстами та даними (аналіз реальних корпусів (усних, письмових, цифрових); завдання, засновані на даних, замінюють штучні вправи;

– мультимодальний та багатомовний аналіз (зіставлення кількох мов, порівняння реєстрів та жанрів, міжкультурні комунікативні моделі);

– емпіричні дослідження (студенти збирають, кодують та інтерпретують мовні дані за допомогою інструментів (наприклад, AntConc, R), які вводяться на ранній стадії навчання;

– проєкти, які моделюють реальні умови дослідження (поєднання теорії та практики; кожна лінгвістична концепція безпосередньо пов'язана з комунікаційними завданнями та професійним використанням (медіа, викладання, переклад, політика) й соціальними функціями мови;

– змішане оцінювання (портфоліо, есе, презентації, міні-проєкти); рефлексивні та аналітичні результати цінуються більше, ніж завчені факти (Weideman, 2024).

Такі європейські підходи наголошують на розвитку навичок, грамотному використанні даних та застосуванні їх в реальному світі – аспектах, які українські програми прикладної лінгвістики мають інтегрувати більш систематично. Таким чином, для України важливо розробляти лінгвістичні ОК навколо аналізу автентичних текстів; включати багатомовні та порівняльні завдання; розвивати дослідницькі та емпіричні навички з першого року навчання; застосовувати теорію мови до професійного та соціального контекстів; диверсифікувати формати оцінювання; для викладання корпусної лінгвістики впроваджувати проєкти на основі корпусів із завданнями на основі реальних даних; замінити деякі іспити оцінюванням на основі проєктів та постійними портфоліо; прикладний характер аналізу текстів має інтегрувати аналіз медіа, юридичних та цифрових текстів; для інтенсифікації емпіричних досліджень курс з вивчення методів дослідження має бути впроваджений вже на першому курсі.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Таким чином, очевидно, що програми прикладної лінгвістики в Україні зіштовхуються з низкою проблем: структурними (роздробленість, відсутність профілізації,

низький рівень міждисциплінарності); кадровими (недостатньо викладачів-практиків, слабка технологічна компетентність); практичними (обмежена практика перекладу і міжкультурних комунікацій, мало стажувань); технологічними (слабка інтеграція ІТ та сучасних лінгвістичних інструментів); методичними (недостатнє впровадження компетентнісного та міждисциплінарного підходу). З'ясовано, що вирішити їх можна шляхом звернення до позитивного зарубіжного досвіду європейських університетів, які характеризуються: сильною інтеграцією теоретичної лінгвістики та її практичного застосування; акцентом на методах дослідження та аналітичних навичках; підготовкою до різних професійних ролей (викладання, переклад, комунікація); багатомовною та міжкультурною підготовкою, часто структурованою навколо кредитів ECTS та чітких результатів навчання, адаптованих до стандартів ЄС. Європейська освіта з прикладної лінгвістики, як правило, більше інтегрована в дослідження, орієнтована на міжнародний рівень та професійно диверсифікована, що дає випускникам конкурентну перевагу на міжнародному рівні. Українські програми мають високий рівень володіння мовами та практичними навичками, але часто їм бракує систематичної дослідницької підготовки, структур глобальної мобільності та нішевих спеціалізацій, які можна знайти в європейських аналогах.

Ефективність освіти з прикладної лінгвістики залежить від функціональної інтеграції теоретичної лінгвістики, емпіричних досліджень та професійної практики. Адаптація цих принципів до української вищої освіти значно підвищить актуальність, конкурентоспроможність і міжнародну сумісність програм з прикладної лінгвістики.

Подальші дослідження мають зосередитися на емпіричних дослідженнях результатів навчання студентів у програмах прикладної лінгвістики, особливо у порівняльному міжнародному контексті. Перспективні напрями включають дослідження цифрової педагогіки в лінгвістичній освіті, роль корпусного навчання та розробки навчальних програм, заснованих на компетентностях, узгоджених з професійними вимогами. Крім того, майбутні дослідження можуть дослідити сприйняття студентами курсів прикладної лінгвістики та ефективність міждисциплінарних моделей навчання, що інтегрують лінгвістику з освітою, перекладознавством та мовними технологіями.

REFERENCES

1. Білоус, О. М. (2018). *Прикладна лінгвістика: теорія і практика*. Київ: Видавничий дім «Слово».
2. Бондар, О. І. (2019). Формування професійної компетентності майбутніх прикладних лінгвістів у закладах вищої освіти. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Педагогіка та психологія*, 30, 45–53.
3. Гаврилюк, Н. М. (2020). Міждисциплінарний підхід у підготовці фахівців з прикладної лінгвістики. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна*, 9, 67–72.
4. Гринько, Ю. В. (2017). *Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх прикладних лінгвістів* (Автореферат дисертації кандидата педагогічних наук). Київ.
5. Кравченко, Т. В. (2021). Комп'ютерна лінгвістика як складник професійної підготовки прикладних лінгвістів. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 82(2), 112–121.
6. Лисенко, Л. А. (2018). Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх лінгвістів-практиків. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6(80), 92–101.

7. Мельник, О. П. (2020). *Професійна підготовка майбутніх фахівців з прикладної лінгвістики в умовах цифровізації освіти* (Дисертація доктора філософії). Львів.
8. Львівський національний університет імені Івана Франка. (2023). *Освітньо-професійна програма «Прикладна лінгвістика» (бакалавр)*. Львів. <https://philology.lnu.edu.ua/academics/bachelor/curriculum-applied-linguistics>
9. Міністерство освіти і науки України. (2021). *Методичні рекомендації щодо розроблення освітніх програм*. Київ: МОН України. <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsii-shchodo-rozroblennia-typovykh-program-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-pratsivnykiv>
10. Міністерство освіти і науки України. (2020). *Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня*. Київ: МОН України. <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-035-filologiya-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti>
11. Національний університет «Острозька академія». (2023). *Освітня програма «Прикладна лінгвістика»*. Острог. <https://vstup.ztu.edu.ua/bakalavr/035-filologiya/>
12. Пентилюк, М. І. (2012). *Професійна підготовка майбутніх філологів: теорія і практика*. Київ: Ленвіт.
13. Ужгородський національний університет. (2024). *Освітня програма «Прикладна лінгвістика» (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти)*. Ужгородський національний університет. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/program/83/prikladna-lingvistika>
14. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. (2023). *Освітня програма «Прикладна лінгвістика та англійська мова» (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти)*. Філологічний факультет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. https://philology.karazin.ua/wp-content/uploads/2023/07/OPP_bak_23_27_prikladna_linguistika.pdf
15. Хмельницький національний університет. (2022). *Освітня програма «Філологія (Прикладна лінгвістика)»*. Хмельницький. <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/op/b/035-fpl-2023.pdf>
16. Adam Mickiewicz University in Poznań. (2022). *Applied linguistics (first-cycle degree programme)*. Faculty of Modern Languages and Literatures, Adam Mickiewicz University. <https://rekrutacja.amu.edu.pl/en/studies-catalogue/applied-linguistics-specialty-applied-linguistics-and-intercultural-communication-english-and-german-from-the-start,495>
17. Byram, M., Gribkova, B., & Starkey, H. (2017). *Developing the intercultural dimension in language teaching: A practical introduction for teachers*. Council of Europe.
18. Cenoz, J., & Gorter, D. (2021). *Pedagogical translanguaging*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009024655>
19. European University of the Atlantic. (2021). *Degree in applied languages. Faculty of Social Sciences and Humanities, European University of the Atlantic*. <https://www.uneatlantico.es/en/faculty-of-social-sciences-and-humanities/degree-in-applied-languages>
20. Swansea University. (2022). *English language and applied linguistics (BSc Honours)*. School of Culture and Communication, Swansea University. <https://www.swansea.ac.uk/undergraduate/courses/culture-communication/english-language-tesol-applied-linguistics/english-language-and-linguistics/>
21. Taguchi, N. (2019). *The Routledge handbook of second language acquisition and pragmatics*. Routledge.

22. Thomas, J., & Wareing, S. (2020). *Language, society and power* (5th ed.). Routledge.
23. University of Antwerp. (2021). *Bachelor of applied linguistics. Faculty of Arts, University of Antwerp*. <https://www.uantwerpen.be/en/study/programmes/all-programmes/applied-linguistics-programmes/bachelor/>
24. University of Hildesheim. (2023). *English Applied Linguistics (Bachelor of Arts). University of Hildesheim, Hildesheim, Germany*. <https://www.daad.de/en/studying-in-germany/universities/all-degree-programmes/detail/university-of-hildesheim-english-applied-linguistics-g767712/?hec-id=g767712>
25. University of Warwick. (2023). *Undergraduate programmes in linguistics and applied linguistics*. Department of Applied Linguistics, University of Warwick. <https://warwick.ac.uk/fac/soc/al/study/undergraduate/>
26. Weideman, A. (2024). *A theory of applied linguistics: Imagining and disclosing the meaning of design*. Springer Nature.
27. Wei, L., Hua, Z., & Simpson, J. (Eds.). (2023). *The Routledge handbook of applied linguistics* (2nd ed.). Routledge.